gemeente harderwijk

Gezamenlijke fracties van de raad van de gemeente Harderwijk

datum: 9 maart 2021
ons kenmerk: 02430000057349 / 02430000180454
uw brief van: 15 februari 2021
uw kenmerk:
onderwerp: Effecten coronacrisis en lokale steunmaatregelen

Geachte leden van de gezamenlijke raadsfracties,

Op 15 februari jongstleden hebben wij uw brief ontvangen over bovengenoemd onderwerp. In deze brief volgt onze reactie per door u gestelde vraag.

1. ***We ontvangen graag een overzicht van díe ondernemers, (culturele) instellingen, verenigingen en vrijwilligersorganisaties die het op dit moment vanwege de duur van de tweede en mogelijk derde Corona golf, moeilijk hebben, perspectief missen en door duidelijkheid over de bijdrage vanuit de gemeente de komende negen maanden hun hoofd boven water kunnen houden.***

Ondernemers
De detailhandel (niet essentiële winkels), de horeca, niet-medische contactberoepen, de recreatieve en amusementssector en de evenementenbrache hebben het moeilijk door de gedwongen sluitingen. Vanuit de horeca en de retailbranche is om financiële ondersteuning gevraagd. Ook zijn individuele verzoeken om financiële ondersteuning ontvangen, mede via het voor dit doel ingerichte platform, het Ondernemersloket Harderwijk. Eind februari is door het bestuur van de BOH en de Centrumadviseur een dringende oproep gedaan aan de burgemeester om via de Veiligheidsregio of op een andere manier het kabinet te bewegen de heropening van winkels, horeca en culturele sector zo spoedig mogelijk toe te staan.
De non-food sector heeft te maken met aanzienlijke omzetdalingen. Ondanks regelingen als TOZO, TVL en NOW geeft circa 40% van de ondernemers aan dit nog maximaal twee maanden vol te houden. Met name de modesector heeft het zeer zwaar. Dit heeft grote impact op onze binnenstad.

Culturele instellingen
De grote culturele instellingen geven op dit moment aan dat ze nog niet omvallen. Zoals één instelling aangeeft: *'Het is nog geen vijf voor 12, maar wel half 12'*. Bij de cultuureducatieve

instellingen zijn er zorgen door het gebrek aan perspectief, het afhaken van leerlingen en cursisten, en het niet doorgaan van projecten. Ook de docenten, veelal ZZP'ers, hebben het moeilijk. Het museum geeft aan: '*Je weet niet wanneer je weer open mag en in ons geval ben ik bang dat straks veel dingen in één keer moeten gebeuren en dat we daar dan te weinig personeel voor hebben. Terwijl het hebben van weinig personeel er op dit moment juist voor zorgt dat we niet kopje onder gaan.*' Voor de partners van SAP - dit zijn culturele en andere organisaties, voornamelijk uit Harderwijk - is er vooral zorg dat leden en vrijwilligers door de sluiting van theaters en evenementen verdampen en de slagkracht bij diverse organisaties verdwijnt. De Bibliotheek is tot nu niet in acute financiële problemen gekomen door corona. Wel is een aantal functies die normaal door vrijwilligers worden gedaan, nu noodgedwongen uitgevoerd door betaalde krachten, wat weer duurder is.

Maatschappelijke instellingen en vrijwilligersorganisaties
De financiële positie van de meeste maatschappelijke instellingen en vrijwilligersorganisaties blijft positief omdat subsidies doorlopen en de gemeente meebeweegt met de wijziging van activiteiten. Er vindt een verschuiving plaats van groepsactiviteiten met inwoners naar publiekscampagnes en online activiteiten. Deze verschuiving leidt ertoe dat in de toekomst een inhaalslag moet worden gemaakt. Uitvoeringsagenda's lopen vertraging op. En naar verwachting zal, als de samenleving straks weer meer vrijheid krijgt, de weerslag van corona leiden tot grotere behoefte aan ondersteuning (zie ook de beantwoording van vraag 2).

Sportverenigingen
Ook sportverenigingen maken zich zorgen over de toekomst. Het is nog onduidelijk wat de effecten op lange termijn zijn. Buitensportverenigingen missen inkomsten doordat competities stilgelegd zijn. Binnensportverenigingen kunnen weinig op het moment en daar is ook nog weinig perspectief. Het ziet er naar uit dat het sportseizoen 2020/2021 voorbij is voor het grootste deel van de verenigingen. Sportscholen (aanbieders) trekken aan de bel omdat zij zeer bezorgd zijn over hun toekomst. Zij zijn inmiddels ook al lange tijd dicht en zeer beperkt in hun mogelijkheden. Verschillende sportverenigingen hebben de gemeente de vraag gesteld, welke ruimte de gemeente biedt om hen tegemoet te komen. Hun onkosten lopen door.
N.B: Vanuit het rijk is een huurkwijtscheldingsregeling in het leven geroepen voor verhuurders die een accommodatie verhuren aan een sportvereniging, de TVS-regeling. De gemeente Harderwijk kan hier als verhuurder ook aanspraak op maken. Voor de periode maart tot en mei 2020 heeft de gemeente op basis van deze regeling een tegemoetkoming ontvangen. Op dit moment kan een aanvraag worden ingediend voor het vierde kwartaal van 2020.

2. ***Voorstellen voor maatwerk voor deze partijen voor te leggen in een overzicht waarin de meest kritische gevallen voorrang krijgen. Hierin ook specifiek aandacht te hebben voor de sociaal maatschappelijke effecten van de Corona crisis zoals bijvoorbeeld eenzaamheid en de gevolgen voor jongeren.***

Maatwerk
Beoogd is tot effectieve maatregelen te komen die toegankelijk zijn voor instellingen en ondernemingen van alle door de lockdown met sluiting (c.q. verbod van verkoop) getroffen sectoren. We zien deze maatregelen vooral in het leveren van een stukje maatwerk door op

verzoek passende betalingsregelingen te treffen, toegesneden op de individuele situatie. Daarnaast wordt een aantal belastingaanslagen op een later moment opgelegd. We hopen op deze manier te kunnen bijdragen aan een tijdelijke lastenverlasting en een verbetering van de liquiditeit.

Ondernemers die financieel in de problemen komen worden via het ‘Financieel Trefpunt’ doorgeleid naar passende schuldhulpverlening. Daarnaast blijft het Ondernemersloket in gebruik en zal ook in de toekomst ingang voor ondernemers bieden.

Voor een overzicht van alle steunmaatregelen en een toelichting daarop wordt verwezen naar ons voorstel met datum 9 maart 2020.

N.B.: Een eind vorig jaar door ons vastgestelde steunmaatregel betrof de tijdelijke subsidieregeling voor culturele instellingen, buurtcentra en jeugdvrijwilligersorganisaties. De aanvraagtermijn is inmiddels afgelopen. Er zijn in totaal negen aanvragen ingediend, waarvan drie door culturele instellingen, vier door buurtcentra en twee door jeugdvrijwilligersorganisaties.

Welzijn en eenzaamheid
ZorgDat probeert waar het kan activiteiten, volgens de coronamaatregelen, door te laten gaan dan wel op een andere manier uit te voeren. Er zijn meerdere belcirkels, groepsaanbod is gewijzigd in individueel aanbod, ontmoetingscentra zijn op afspraak open. Ook Nel’s Kledingservice biedt de mogelijkheid om op afspraak langs te komen voor koffie/thee of lunch. De opbouwwerkers en jongerenwerkers proberen zoveel mogelijk aanwezig te zijn in de wijk. En met de colleges van de stichting Jong Geleerd, Oud Gedaan kunnen ouderen vanuit huis in contact komen met anderen (zowel sociale als op mentale prikkel).
Zoals eerder vermeld zijn er publiekscampagnes, zoals de Knuffelcampagne (digitale knuffels) en ‘Hoe gaat het met jou?’ om verhalen van inwoners op te halen en zichtbaar te maken, Het decembernummer van de ‘Harderwijk zijn wij samen-krant’ stond in het teken van het thema ‘Gezond en gelukkig’ (vanuit positieve gezondheid) met ook verhalen van inwoners. De ontwikkeling van een geplande Uitvoeringsagenda Eenzaamheid wordt dit jaar met extra urgentie opgepakt.

Specifieke zorg is er over mantelzorgers. Oók voor diegenen wiens partner tijdens corona is overleden. Vanuit het Steunpunt Mantelzorg stopt dan de begeleiding terwijl nu door corona een periode van rouw én eenzaamheid begint. Ouders en verzorgenden ‘lopen maar door’ tijdens corona. De effecten van overbelasting worden zichtbaar op het moment dat het niet meer hoeft. De gemeente is onder andere daarom in januari aangehaakt bij een landelijk project over preventie van overbelasting van mantelzorgers.

Ook de culturele instellingen geven aan dat zij aandacht hebben voor eenzaamheidsproblematiek. Het Stadsmuseum heeft tijdens deze 2e lockdown bewust veel aandacht gegeven aan haar vrijwilligers. *‘Veel vrijwilligers doen juist vrijwilligerswerk om eenzaamheid tegen te gaan’.* Tijdens de eerste lockdown heeft de bibliotheek diverse activiteiten georganiseerd zoals Chathulp, Bezorgbieb en een telefonische bereikbaarheid van 9 tot 9. In de periode van de Anderhalvemeterbieb (tijdens de verruiming van de maatregelen in de zomer/najaar) was de verblijfsfunctie vooral beschikbaar voor mensen (o.a jongeren) om te studeren, te werken of een-

op-een taalondersteuning of digitale ondersteuning te krijgen. De mogelijkheid om telefonisch een reservering te plaatsen of een vraag te stellen wordt benut om een verhaal te doen. *'Dit persoonlijk contact wordt erg op prijs gesteld*."
Talloze amateurverenigingen (met name koren en orkesten) hebben ons de afgelopen maanden benaderd om erachter te komen wat zij binnen de toen geldende maatregelen mochten organiseren om de moed erin te houden bij hun eigen leden en hun buurtgenoten. Duidelijk is, dat ook de amateurverenigingen hun maatschappelijke rol helder hebben en daar een grote verantwoordelijkheid voelen.

Kwetsbare jongeren
Vanuit het Talenthouse zijn activiteiten georganiseerd voor kwetsbare jongeren (o.a. vanuit de gelden Jeugd aan Zet). Bijvoorbeeld het uitvoeren door jongeren van de wensen die tijdens de kerstperioden in de wensboom zijn gehangen. Kwetsbare jongeren die coronaverhalen van andere jongeren filmen (via Instagram van Talenthouse te volgen). In de periode van oktober t/m december hebben de producenten van SAP als Jeugdtheater Harderwijk, Sjors & Ruud e.a. jeugdprogramma's gebracht, daar waar geen opvoering mogelijk was. is gestreamd of zijn video-opnames op YouTube geplaatst. Stichting Cultuurkust heeft online voorstellingen gemaakt, livestreams georganiseerd en Out of the Box-cursussen (thuis te volgen), musicalweken in de schoolvakanties en projecten gericht op de verbinding tussen ouderen en jongeren aangeboden. Momenteel wordt onder andere aanbod ontwikkeld voor kwetsbare jongeren en gezinnen. De Popschool biedt online lessen aan en blijft daardoor in contact met de jongeren, zowel voor het reguliere aanbod als het aanbod voor kwetsbare jongeren. Artlife organiseert coronaproof activiteiten met (kwetsbare) jongeren op het gebied van muziek, sport, ontmoeting etc. Er zijn ook diverse online activiteiten om jongeren op die manier aan elkaar te verbinden. Tot slot zijn we met een MDT (Maatschappelijke Diensttijd) traject bezig, met specifiek aandacht voor kwetsbare jongeren.
We zien nieuwe netwerken ontstaan, maar dat wil nog niet zeggen dat alle jongeren bereikt worden.

Stichting Ga!Harderwijk en JOGG richten zich met hun activiteiten op de wat jongere doelgroepen (bijvoorbeeld GA!Thuischallenges en GA!Buitenspelen). Er wordt geprobeerd met extra activiteiten om de jeugd in beweging te houden en te activeren. Sportverenigingen organiseren activiteiten voor hun jeugdleden binnen de coronaregels, zoals interne 'wedstrijden' of toernooien.
Het is ons niet bekend in hoeverre inwoners zelf initiatieven opzetten om de jeugd te ondersteunen.

3. **T*evens vragen we om in het voorstel aan de Raad met een dekking te komen voor bovengenoemde maatwerkvoorstellen of van eventuele kwijtschelding of ondersteuning en deze te onttrekken uit [...].Ook roepen we op om de belangrijke maatschappelijke instellingen in deze tijd zoals de Voedselbank, Stichting Mensen in Nood [0341] etc en kwetsbare groepen te blijven ondersteunen. Voor instellingen in die mate dat continuering gewaarborgd is.***

Dekking
Voor wat betreft de dekking voor de afzonderlijke steunmaatregelen verwijzen wij u naar het raadsvoorstel onder het kopje 'Financiën'.

Blijvende ondersteuning belangrijke maatschappelijke instellingen
Tijdens het laatste overleg op 17 februari jongstleden zijn geen signalen afgegeven dat deze organisaties hun continuïteit in gevaar zien. De Voedselbank geeft aan dat ze veel steun ontvangen uit de samenleving, van ondernemers en inwoners. Ook voor de verbouwing ontvangen ze een steuntje in de rug van diverse partijen. Stichting Mensen in Nood ziet wel een verdubbeling van het aantal cliënten en minder inkomsten/donaties.
De organisaties maken zich zorgen om de inwoners. Ze kunnen maar beperkt toegang bieden. En voor sommige bezoekers is het bezoek normaal gesproken ook een sociale aangelegenheid.
NB: In het beroep op het minimabeleid en de schulddienstverlening is nog geen sterke stijging van het aantal aanvragen merkbaar.
Veel kleine culturele organisaties zoals zangkoren hebben (nog) geen problemen, omdat de leden tot dusver de contributie trouw blijven betalen. Ook heeft een aantal buurtcentra te kennen gegeven geen problemen te hebben. Het feit dat slechts negen aanvragen zijn ingediend voor de tijdelijke subsidieregeling voor culturele instellingen, buurtcentra en jeugdvrijwilligersorganisaties (zie ook het antwoord op vraag 2 onder ‘maatwerk’), bevestigt deze signalen.

4 Als laatste vragen we u

- ***Een overzicht van geschatte gederfde belastinginkomsten (inclusief gederfde inkomsten precario/reclame) voor de periode 1 januari 2021 tot en met september 2021 te doen toekomen. Het betreft hier o.a. lagere parkeerinkomsten, minder havengelden en lagere opbrengsten zwembad;***
- ***Een overzicht te verstrekken van de inkomensvoorzieningen, waarop inwoners van Harderwijk een beroep hebben gedaan sinds 1 maart 2020, met name de regelingen Tozo, uitkeringen Participatiewet en BBZ. Hierbij verzoeken wij ook om een korte evaluatie toe te voegen op de looptijden van aanvragen en afwijzingen van deze regelingen.***

Schatting derving (belasting)inkomsten
Een redelijke schatting van te derven inkomsten voor de eerste negen maanden van dit jaar is feitelijk niet te geven.
Veel hangt af van de duur en de aard van de lockdownmaatregelen. Deze incidentele maatregelen volgen elkaar op en zijn op dit moment voor de komende maanden niet te voorzien.

Een indicatief overzicht van te derven inkomsten over voornoemde periode van negen maanden ziet er als volgt uit:

Parkeren	€ 600.000;
Havengeld	€ 50.000;
Kaartverkoop zwembad	€ 200.000;
Huur sporthallen	€ 150.000.

De te derven inkomsten in verband met de voorgestelde steunmaatregelen hebben wij al in het raadsvoorstel aangegeven. Deze hebben overigens betrekking op een andere periode dan de eerdergenoemde negen maanden en deels ook nog over het vierde kwartaal van 2020. Het

hiermee gemoeide bedrag komt uit op een totaalbedrag van € 625.000. Het deel van dit totaalbedrag dat betrekking heeft op 2020 komt naar schatting uit op € 285.000. Voor 2021 gaat het dan om geraamd bedrag van € 340.000.

Tegenover de te derven inkomsten staan coronasteunpakketten van het rijk via de algemene uitkering. Voor 2020 zijn er drie steunpakketten geweest. Naar verwachting volgen er ook voor 2021 steunpakketten.
Naast deze meer algemene steunmaatregelen zijn er ook specifieke maatregelen zoals de huurkwijtscheldingsregeling voor verhuurders van sportaccommodaties, de TVS-regeling (zie ook de beantwoording van vraag 1).
Deze te verwachten compensatiesteun vanuit het rijk is in bovengenoemde bedragen nog niet meegenomen.

Bij de eerste bestuursrapportage in mei van dit jaar hopen we u een concreter beeld te kunnen geven.

Uitkering Participatiewet en IOAW
Vanaf 1 maart 2020 zijn er 252 aanvragen voor een uitkering op grond van de Participatiewet of IOAW ingediend. 170 aanvragen zijn (gedeeltelijk) toegekend. 14 keer is een aanvraag afgewezen. Een aanvraag kan worden afgewezen omdat iemand inkomen boven de bijstandsnorm heeft, recht heeft op een andere uitkering, te veel vermogen heeft of om een andere reden geen recht heeft op een uitkering. In de andere gevallen is de aanvraag ingetrokken door de aanvrager zelf of buiten behandeling gelaten omdat niet alle stukken compleet waren om het recht op een uitkering te beoordelen.

TOZO
In totaal zijn er in de gemeente Harderwijk 1757 aanvragen voor een TOZO ingediend. Hierbij gaat het om aanvragen voor het levensonderhoud en om aanvragen bedrijfskrediet. In het afgelopen jaar kan een ondernemer een aanvraag hebben ingediend voor TOZO 1, 2 en 3. Elke aanvraag wordt afzonderlijk ingediend en dus afzonderlijk geteld. Van de 1757 aanvragen zijn er 251 afgewezen. Een reden voor een afwijzing kan zijn dat er al een aanvraag was ingediend en toegekend, dit zagen we vooral bij TOZO 1. Een TOZO kan ook zijn afgewezen omdat de partner een inkomen boven de bijstandsnorm heeft of omdat iemand niet op de peildatum bij de kamer van koophandel ingeschreven stond.

Bbz
Vanaf het begin van de coronacrisis werd het mogelijk voor ondernemers om een Tijdelijke Ondersteuning Zelfstandig Ondernemers (TOZO) aan te vragen. Doordat deze TOZO is opengesteld zijn er geen aanvragen voor Bbz geweest, een TOZO is een passende en toereikende voorliggende voorziening voor Bbz.

Doorlooptijden
De doorlooptijd voor een aanvraag voor een uitkering op grond van de Participatiewet of IOAW is wettelijk acht weken. Deze periode kan verlengd worden met twee weken als er stukken ontbreken. De meeste aanvragen worden binnen vier weken afgehandeld. In de gevallen dat dit niet lukt, kan de aanvrager verzoeken om een voorschot op de uitkering.

Bij de start van de TOZO werden er in een korte periode veel aanvragen ingediend. Om deze reden hadden we in het begin gemiddeld 4 tot 5 weken nodig om de aanvragen te verwerken. Al snel werden aanvragen binnen twee weken afgehandeld. Tot en met 1 februari 2021 was de doorlooptijd van een aanvraag of verlenging van de TOZO gemiddeld vier dagen.

Noodfonds

Het vorig jaar ingerichte noodfonds dat als opvang moest dienen voor gevallen die tussen wal en schip zouden vallen, bleek niet in een behoefte te voorzien. Er zijn slechts vier aanvragen ingediend, waarbij in alle gevallen alsnog aanspraak kon worden gemaakt op de TOZO.

We vertrouwen erop u met deze brief de gewenste informatie te hebben gegeven.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Harderwijk,